

Staccato iz prsta, proizveden brisanjem dirki, takođe je efektan kada se pravilno koristi. Postoji, naravno, i jedna vrsta blještavog staccata kakav možemo naći u Šopenovom *Nocturnu Opus 32, No. 2* (Example V—3), kao i u drugim pasažima, gde je uključeno dejstvo cele podlaktice. Pri tome se zglobovi šake drži kruto. Ali u apsolutno svim slučajevima, neka prsti gledaju nadole — neka vide dirke i neka ih oseće, a ne da gledaju ka tavanici!

No. V-3 Chopin Nocturnes, Op. 32, No. 2

OSNOVA LEPOG LEGATA

Reč legato, koja znači vezano, zavodi hiljade studenata. Lako je vezivati note — ali „kako?” — to je pitanje. Uvek postoji trenutak kada su dva zvuka jedan kraj drugog. Ako se jedan drži predugo nakon što je naredni već počeo, legato je loš. Sa druge strane, ako se ne drži dovoljno, efekat će verovat-

no biti portamento pre nego legato (imajući uvek na umu da reč portamento onako kako se koristi u sviranju na klaviru nosi skoro potpuno drugačije značenje nego u pevanju).

Dobro izvedene legato-note na klaviru moraju da uplovljavaju jedna u drugu. I u tome je poenta. Efekt slivanja moguć je jedino ukoliko je tonski kvalitet nota sličan. Drugim rečima, sve note moraju biti iste po boji tona. Neka dođe do promene vrste tušea, i legato-fraza može da bude uništena. Note u legato-frazi mogu se uporediti sa niskama perlica. U sviranju mnogih učenika nizovi tonских perli — fraze — sastavljeni su od potpuno različitih boja, veličina, oblika i kvaliteta. Kontrola tušea tako mnogo varira na različitim notama da bi jednostavna fraza kao ova iz Šumanovih *Sanjarenja* mogla biti zamišljena kao u primeru V—4.

No. v-4 **Schumann's Träumerei**

The musical score for Schumann's *Träumerei* (No. v-4) is presented in two staves, treble and bass clef. The piece is in 3/4 time and marked *mf*. The score is annotated with color-coded notes and fingering numbers. The notes are labeled as follows: **crveno** (red), **zeleno** (green), **plavo** (blue), **žuto** (yellow), **roze** (pink), **zeleno** (green), and **ljubičasto** (purple). The treble staff shows a sequence of notes with fingering numbers 2, 5, 3, 1, 2, 4, 5, 4, 3, 2, 1. The bass staff shows notes with fingering numbers 5, 4, 3, 2, 1, 5, 3, 2, 1, 5. The score is divided into two measures by a double bar line. The first measure contains the first six notes, and the second measure contains the remaining six notes. The notes are connected by a slur, indicating a legato phrase.

Efekt će sigurno biti podignut na viši nivo držanjem istog tuša u toku bar jedne fraze.

Kada su boje stopljene kao u prizmi, umesto da budu zbrkane loše odabranim kontrastiranjem, učinak je daleko lepši, gledano prema umetničkim i estetskim merilima. Odsvirajte *Träumerei* nekoliko puta, čuvajući karakter fraza pomnim uvažavanjem onoga što ste o načelima lepe produkcije tona na klaviru naučili u prethodnim glavama.

Sledeće izvrsno delo na kom je dobro izučavati legato je Šopenov *Nocturno u f-mollu* (primer V—5).

No. V-5 Chopin Nocturne, Op. 55, No. 1

Još jedno pravilo u legato-sviranju, pre nego napustimo ovo previše kratko razmatranje teme koja bi lako mogla zauzeti mnogo stranica: što su duže note u datom pasažu neke klavirske kompozicije, to je legato teži. Jeste li to ikada uvideli? Primitite da smo klavir pomenuli s naročitom intencijom. Na